

**Uchwała Nr X/96/2016
Rady Gminy Radziejów
z dnia 28 czerwca 2016r.**

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radziejów
na lata 2016-2018**

Na podstawie art. 18. ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446) w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 575) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Radziejów na lata 2016-2018 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Radziejów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w sposób zwyczajowo przyjęty.

**Wiceprzewodniczący
Rady Gminy Radziejów
*Marian Bandyszewski***

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016r. Poz. 446) do zadań własnych Gminy należy opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny. Celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Radziejów na lata 2016-2018 jest wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych w formie zespołu zaplanowanych działań, realizujących cel polityki prorodzinnej gminy, którym jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju funkcjonowania rodziny poprzez wspomaganie jej we wszystkich fazach rozwoju, szczególnie w sytuacjach trudnych życiowo.

Mając na uwadze powyższe przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodzin w Gminie Radziejów na lata 2016-2018 jest w pełni uzasadnione.

Wiceprzewodniczący
Rady Gminy Radziejów
Marian Bandyszewski

Załącznik do uchwały Nr X/96 /2016
Rady Gminy Radziejów
z dnia 28 czerwca 2016 r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Radziejów na lata
2016-2018.**

1. Wstęp

Pierwszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Radziejów opracowano na lata 2013-2015. Program został przyjęty Uchwałą Nr XX/203/2013 Rady Gminy Radziejów z dnia 30 września 2013r. i był odpowiedzią na obowiązek nałożony na gminy ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która to nakazuje samorządowi podejmowanie działań wspierających wobec rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka. W rodzinie zdobywa dziecko pierwsze doświadczenia, doznaje pierwszych odczuć emocjonalnych, przyswaja sobie obowiązujące wzorce i zasady współżycia społecznego, a także utożsamia się ze swoim najbliższym otoczeniem, szukając w nim miejsca dla siebie. Prawidłowo funkcjonująca rodzina stanowi dla swych członków a przede wszystkim dzieci źródło poczucia wartości i bezpieczeństwa. Przemoc w rodzinie, uzależnienia, brak umiejętności wychowawczych, zła sytuacja materialna to główne problemy dezorganizujące życie rodziny. Rodzina jest szczególnym środowiskiem, nieporównywalnym z innymi środowiskami życia, pracy czy zabawy. Dom rodzinny kojarzy nam się z atmosferą pełną miłości, zaufania, bezpieczeństwem oraz charakterystycznymi dla członków rodziny cechami takimi jak: osobiste zaangażowanie, prywatność, zażyłość, wspólny cel, poczucie obowiązku i odpowiedzialności za rodzinę. Rodzina towarzyszy człowiekowi od urodzenia przez całe życie. Jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem życia człowieka, naturalnym źródłem ładu moralnego, który kształtuje się dzięki miłości i odpowiedzialności rodziców.

Jednak nie w każdym domu rodzina spełnia te wartości. Dla wielu ludzi dom kojarzy się z zagrożeniem, brakiem poczucia bezpieczeństwa, cierpieniem. Trudno jest pogodzić się z faktem, że osoby którym dzieci ufają, kochają mogą się nad nimi znęcać psychicznie, fizycznie, mogą być wobec nich okrutne. Wiele osób wstydzi się komukolwiek powiedzieć co dzieje się w ich domach, czują się winne i wybierają milczenie, ponieważ boją się, że jeżeli opowiedzą komuś o tym co dzieje się w ich rodzinie zostaną ukarane. Takie zachowanie pogłębia bezsilność ofiary przemocy a zwiększa władzę sprawcy.

Dzieci dorastające w domach, w których występuje przemoc cierpią nie tylko wtedy kiedy doznają przemocy bezpośrednio, ale również wtedy kiedy są świadkami przemocy dorosłych. Atmosfera w domu ma ogromne znaczenie dla prawidłowego rozwoju dziecka i funkcjonowania w późniejszym życiu. Rodzina, w której występuje problem alkoholowy stanowi negatywny wpływ na rozwój dziecka. Dom rodzinny, w którym panuje alkoholizm jest dla członków rodziny a szczególnie dla dziecka ogromną tragedią, nie ma w nim zrozumienia, nie można się w nim schronić przed przykrymi doświadczeniami. W takim domu nieporozumienia i awantury, które występują bardzo często naruszają równowagę domowników, żyją oni w ciągłym lęku i napięciu. Dzieci wychowujące się w rodzinach nadużywających alkoholu, żyją z poczuciem zagrożenia, cierpią i uczą się złych sposobów postępowania, które utrudniają im życie, przystosowują się do nienormalnego i zagrażającego środowiska rodzinnego wchłaniając w siebie tą nienormalną sytuację. Dzieci najczęściej nie mają kontroli nad własnym życiem, nie ufają ludziom, mają niskie poczucie własnej wartości, ciągłą niepewność. Najbardziej powszechnym doznaniem dzieci alkoholików jest poczucie wstydu za sytuację w domu, za pijących rodziców, mogą

być pozbawione wsparcia emocjonalnego, uczą się negatywnych sposobów radzenia sobie z problemami, brakuje im stałego systemu wartości, norm i celów, zaczynają izolować się społecznie. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, asystentów rodziny, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadre, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprobemowej, należy docenić i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w pełnieniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

Rozdział 1

Podstawa prawna

1. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. z 2016r. poz. 575).
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz.U. z 2015r. poz.163 ze zm.)
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015r. poz. 1390.)
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016r. poz. 487 ze zm.)
5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Radziejów na lata 2015-2020.

Rozdział 2

Diagnoza demograficzna i społeczna w gminie Radziejów.

Z danych Urzędu Gminy Radziejów na dzień 31.12.2015r. wynika, że w gminie Radziejów zamieszkuje 4.581 mieszkańców. Rynek pracy na tym terenie jest mało dynamiczny i słabo rozwinięty. Wiąże się to z odpływem ludzi młodych w poszukiwaniu pracy do miast lub za granicę Polski. Migracja ludzi, rozłąki rodzin oraz pogoń za

dodatkowymi zajęciami w celu poprawy warunków materialnych życia często powoduje rozpad życia w rodzinie, popadanie w uzależnienia, agresję i przemoc.

Łącznie ze świadczeń pomocy społecznej w ramach zadań własnych i zleconych, bez względu na ich rodzaj, formę i źródło finansowania skorzystało 359 rodzin w 2013r., 356 rodzin w 2014 r. i 333 rodziny w 2015r. Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwycięzenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Najczęstszymi powodami przyznania pomocy społecznej jest bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Tabela nr 1. Najczęstsze powody przyznania pomocy w GOPS Radziejów.

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2013	2014	2015
Ubóstwo	113	113	107
Bezrobocie	168	166	148
Niepełnosprawność	54	52	42
Długotrwała lub choroba	45	43	35
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	49	43	44
Alkoholizm	8	7	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	18	15	22

Powyższe dane wskazują na konieczność opracowania programu pomocowego, który będzie miał na celu wspieranie rodzin w jej prawidłowym funkcjonowaniu a w rodzinach dysfunkcyjnych pomoc w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych w tym problemów opiekuńczo-wychowawczych.

Rozdział 3

Cele programu

Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu ich funkcjonowaniu.

Cele szczegółowe:

1. Diagnozowanie środowisk rodzinnych poprzez poniższe zadania:

- 1) wywiad środowiskowy w rodzinie przeżywającej trudności;
- 2) analiza sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 3) konsultacje ze specjalistami.

2. Praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej realizowana poprzez poniższe zadania:

- 1) zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczej i wychowawczej wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- 2) działania aktywizujące społecznie i zawodowo na rzecz rodzin, w których członkowie rodziny pozostają bez pracy;
- 3) motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia i niwelowania własnych dysfunkcji poprzez m.in. podjęcie terapii leczenia uzależnień, podjęcia terapii dla ofiar oraz sprawców przemocy domowej, podjęcia leczenia specjalistycznego w przypadku długotrwałej choroby;
- 4) zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz informowanie o miejscach, w których udziela się wsparcia i pomocy, w celu podniesienia umiejętności opiekuńczo-wychowawczych;
- 5) systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem.

3. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka realizowana poprzez poniższe zadania:

- 1) zapewnienie dziecku będącemu w rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny;
- 2) monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin problemowych, dysfunkcyjnych i środowisk patologicznych;
- 3) monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci poprzez kontakt i współpracę z placówką służby zdrowia;
- 4) zapewnienie dzieciom pomocy opiekuńczo-wychowawczej;
- 5) zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.

Rozdział 4

Adresaci programu

Adresatami Programu są dzieci i rodziny zamieszkujące na terenie Gminy Radziejów przeżywające trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci. Rodziny dotknięte przemocą, problemem uzależnienia, niewydolne wychowawczo.

Rozdział 5

Źródło finansowania

Finansowanie 3-letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 odbywać się będzie w ramach: środków budżetu Gminy Radziejów, dochodów z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Rozdział 6

Realizacja Programu

Realizatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowie w partnerstwie z:

- 1) Urzędem Gminy w Radziejowie;
- 2) Komendą Powiatową Policji w Radziejowie;
- 3) Zespołem Interdyscyplinarnym;
- 4) Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 5) Placówkami Oświatowymi;
- 6) Sądem Rejonowym w Radziejowie;
- 7) Placówkami Ochrony Zdrowia.

Rozdział 7

Przewidywane efekty

- 1) stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze;
- 2) ograniczenie szerszenia się patologii;
- 3) zminimalizowanie negatywnych zachowań wśród dzieci i młodzieży;
- 4) zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dzieci i rodzin;
- 5) ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji,
- 6) ochrona dzieci przed umieszczeniem w pieczy zastępczej.

Rozdział 8

Monitoring realizacji Programu

Koordynatorem Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radziejowie. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Radziejowie w terminie do 31 marca każdego roku przedkłada Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji programu, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Zakończenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Radziejów na lata 2016-2018 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci. Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się za swoimi problemami. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności.